

OPISKELIJAN OPPIMISPÄIVÄKIRJA HARJOITTELUSSA

Hanna Launonen

Opinnäytetyö, kevät 2016

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Hoitotyön koulutusohjelma

Sairaanhoitaja (AMK)

TIIVISTELMÄ

Launonen, Hanna. Opiskelijan oppimispäiväkirja harjoittelussa. Kevät 2016. 44 sivua, 6 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, hoitotyön koulutusohjelma, sairaanhoitaja (AMK).

Opinnäytetyön tarkoitus oli tuottaa oppimispäiväkirja terveysalan opiskelijan harjoitteluun. Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Oulun yliopistollisen sairaalan kanssa. Opinnäytetyö toteutettiin tuotteistamisprosessia noudattaen. Opinnäytetyön tavoite oli kehittää opiskelijan kliinisen harjoittelun ohjausta.

Oppimispäiväkirjaan sisältyy oppimispäiväkirjan käyttöohjeistus, tila oppilaitoksen harjoittelujaksolle asettamille tavoitteille ja opiskelijan henkilökohtaisille tavoitteille. Siinä on tila opiskelijan päivittäistä itsearviointia ja ohjaajan palautetta varten. Oppimispäiväkirjassa on taulukko, johon opiskelija voi täyttää työvuoronsa. Oppimispäiväkirjaa tulee päivittää tulevaisuudessa tarpeen vaatiessa, jotta se palvelisi käyttäjiään mahdollisimman hyvin.

Jatkossa olisi mielenkiintoista tietää, ovatko opiskelijat ja ohjaajat kokeneet oppimispäiväkirjan käytöstä olleen hyötyä.

Asiasanat: oppimispäiväkirjat, kliininen harjoittelu, ohjaus, terveysala, itsearviointi

ABSTRACT

Launonen, Hanna. Study journal for students in practical training. Spring 2016. 44 pages, 6 appendices. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Nursing, Option in Nursing. Degree: Registered Nurse.

The purpose of the present thesis was to produce a study journal for health sector students in practical training. This thesis was made in co-operation with Oulu University Hospital, Finland. The study journal was drawn up in accordance with a productization process. The aim of this thesis was to improve guidance in practical training.

The study journal includes instructions for the use of study journal, space for goals the school has set for the training and for students' personal goals for the training. There is space for students' daily self evaluation and for mentors' feedback. It includes a chart for filling up the work schedule. In the future the study diary will have to be updated so it serves its users as best as possible.

Later it would be interesting to know if students and mentors get any benefits when using the study journal.

Keywords: study journals, practical training, guidance, health sector, self evaluation

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 OPPIMISEN ARVIOINTI HARJOITTELUSSA.....	6
2.1 Opiskelijan ohjaus kliinisessä harjoittelussa.....	6
2.2 Hoitotyön opiskelijan harjoittelupolku	7
2.3 Oppimispäiväkirja osaamisen arvioinnin tukena	9
3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	11
4 OPPIMISPÄIVÄKIRJAN TUOTTEISTAMISPROSESSI.....	12
4.1 Toimintaympäristö	12
4.2 Oppimispäiväkirjan suunnittelu	13
4.3 Oppimispäiväkirjan toteutus	14
4.4 Oppimispäiväkirjan koekäyttö ja arviointi.....	15
4.5 Oppimispäiväkirjan viimeistely	18
5 POHDINTA	19
5.1 Eettisyys	20
5.2 Luotettavuus	22
LÄHTEET	23
LIITE 1: Tiedote tutkimukseen osallistuvalla opiskelijalla (haastattelu)	26
LIITE 2: Tiedote tutkimukseen osallistuvalla opiskelijalla (kysely)	28
LIITE 3: Tiedote tutkimukseen osallistuvalla ohjaajalle (kysely)	31
LIITE 4: Kysely opiskelijoille	34
LIITE 5: Kysely ohjaajille	37
LIITE 6: Oppimispäiväkirja	40

1 JOHDANTO

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on pohjoisin Suomen viidestä yliopistollisesta sairaanhoitopiiristä. Oulun yliopistollinen sairaala on yksi sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kolmesta sairaalasta, ja sen erityisvastuualueella asuu noin 741 000 ihmistä. Oulun yliopistollisen sairaalan hoito perustuu uusimpaan tutkimustietoon, hyväksi todettuihin hoitokäytäntöihin, sekä huipputeknologian hyödyntämiseen. (Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri 2014.) Oulun yliopistollinen sairaala toimii sosiaali- ja terveysalan sekä lääketieteen opiskelijoiden harjoittelupaikkana (Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri 2016a).

Hyvä koulutus tuottaa osaavia tulevaisuuden ammattilaisia, joten se on investointi tulevaisuuteen. Opiskelijat saavat harjoitella kokeneen henkilökunnan opastuksessa ja valvonnassa suorittaessaan klinisen harjoittelun Oulun yliopistollisessa sairaalassa. (Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri 2014.) Tämä oppimispäiväkirja on tehty Oulun yliopistolliseen sairaalaan harjoitteluun meneville terveysalan opiskelijoille.

Oulun yliopistolliseen sairaalaan harjoitteluun meneville opiskelijoille suositellaan oppimispäiväkirjan pitämistä harjoittelujakson ajan. Oppimispäiväkirjan avulla opiskelija arvioi omaa suoriutumistaan harjoittelun aikana, ja hänen ohjaajansa antaa oman arviointinsa opiskelijan suoriutumisesta. Eri koulujen opiskelijoilla on erilaiset ohjeistukset oppimispäiväkirjan pitämiseen. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä Oulun yliopistollisen sairaalan kanssa yhteistyössä opiskelijan oppimispäiväkirja harjoitteluun. Opinnäytetyön tavoite oli kehittää opiskelijan klinisen harjoittelun ohjausta.

2 OPPIMISEN ARVIOINTI HARJOITTELUSSA

2.1 Opiskelijan ohjaus kliinisessä harjoittelussa

Kliininen opetus on osa sairaanhoitajan opintoja, jossa sairaanhoitajaopiskelijat oppivat hoitoryhmän jäseninä suunnittelemaan, toteuttamaan, ja arvioimaan asianmukaisia yleissairaanhoidon tehtäviä saavutettujen tietojen ja taitojen perusteella. Kliinistä opetusta annetaan sairaaloissa, muissa hoitolaitoksissa ja hoitoyksiköissä, ja opetuksesta vastaavat sairaanhoitajat sekä tarvittaessa muu opetukseen soveltuva henkilöstö. (Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto 2005, 31.)

Ohjauksen tavoitteena on sekä työnantajan että työntekijän kannalta parantaa kykyä työn ongelmien hallintaan, ja oman työn positiiviseen kehittämiseen. Työn sujumisen kannalta opiskelijan tulisi oppia työskentelemään kehityshakuisesti, tarpeeksi luovasti ja rentoutuneesti, sekä jatkuvasti omaa työskentelytapaansa arvioiden. Se on osaamisen ala, jota on aina mahdollista kehittää. (Ojanen 2006, 25.)

Ohjaajalla on monta tehtävää opiskelijan harjoittelun aikana. Ohjaajat itse kuvaavat tehtäväkseen muun muassa olla tukihenkilöinä, tukea ja auttaa ammatti-identiteetin kehittymisessä, sekä ohjata ja opettaa opiskelijaa käytännön hoitotyössä. Ohjaajat auttavat opiskelijaa ymmärtämään teorian ja käytännön yhteyden, sekä tukevat opiskelijan omaa aktiivisuutta ja kiinnostusta. (Mölsä 2000, 39–40.) Kuposen (2009, 45–46) mukaan ohjaajat ajattelevat tukevansa ja ohjaavansa opiskelijaa saavuttamaan tavoitteidensa mukaisia oppimiskokemuksia. Motivoitunutta opiskelijaa on miellyttävä ohjata, etenkin kun hän tietää ja ilmaisee käytännön harjoittelun tavoitteensa, eli oppimisentarpeensa. Ohjaajista suurin osa huomioi aidosti opiskelijoiden oppimisentarpeet harjoittelujakson aikana.

Opiskelijoilla on usein myös pelkoja harjoitteluun mennessään. Opiskelija saattaa pelätä, että omalle kohdalle osuu huono ohjaaja. Ohjaajalla on tärkeä rooli opiskelijan oppimisen kannalta, joten monet pelkäävät että ohjaajalla on kielteinen asennoituminen

tehtäväänsä. Oma ohjaaja kuuntelee, häneltä voi kysyä, ja hän on tuki ja turva vieraassa ympäristössä. (Hintikka 2002, 27–28, 35–36.)

2.2 Hoitotyön opiskelijan harjoittelupolku

Ammattikorkeakoululain (2014/932) 14 § linjaa, että ammattikorkeakoulu päättää opetussuunnitelmista. Opetussuunnitelma sisältää lukukausittain vaihtuvat kurssit, joiden ydinsisällöt ja tavoitteet koulu on määritellyt. Joka lukukausi on myös ainakin yksi kliininen harjoittelu, jolle koulu on laatinut tavoitteet. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2015b.)

Sairaanhoitajan koulutuksen laajuus on 210 opintopistettä, josta 81 opintopistettä koostuu harjoittelusta (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2015b, 2). Harjoittelu vastaa Euroopan parlamentin ja neuvoston ammattipätevyyden tunnustamisesta antaman direktiivin 2005/36/EY klinistä opetusta (Opetusministeriö 2006, 70). Sekä edellä mainittu direktiivi että opetusministeriön julkaisu Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon, linjaavat hoitotyön opiskelijan harjoittelupolun. Opinnäytetyössä käsitellään Diakonia-ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman sairaanhoitajan (AMK) harjoittelupolkua, joka on määritelty vuonna 2015 voimaan tulleessa opetussuunnitelmassa.

Ensimmäisellä lukukaudella Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijat suorittavat hoitotyön perusharjoittelun. Harjoittelun voi suorittaa esimerkiksi kansalaisyhteiskuntatoiminnan, järjestön tai matalan kynnyksen toimipisteessä. Sen lisäksi harjoittelun voi suorittaa hoito- ja palvelutalossa, maahanmuuttajille suunnatuissa palveluissa, vammaispalveluissa, terveyskeskuksessa, alue- ja keskussairaalassa sekä vastaavien yksityisten palveluntuottajien alaisuudessa. Harjoitteluun soveltuvat Diakonia-ammattikorkeakoulun hankkeet ja projektit. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2015a.)

Toisella lukukaudella on toimintakyvyn tukemisen ja ohjauksen harjoittelu. Harjoittelun voi suorittaa esimerkiksi terveyttä ja hyvinvointia edistävissä palveluissa: kansalaisyhteiskuntatoiminnassa, järjestöissä ja matalan kynnyksen toimipisteissä. Sen lisäksi harjoittelun voi suorittaa hoito- ja palvelutaloissa, maahanmuuttajille suunnatuissa palveluissa, vammaispalveluissa, terveyskeskuksissa, alue- ja keskussairaaloissa sekä vastaa-

vien yksityisten palveluntuottajien alaisuudessa. Harjoitteluun soveltuvat Diakonia-ammattikorkeakoulun hankkeet ja projektit. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2015a.)

Kolmannen lukukauden aikuisten hoitotyön kliinisen harjoittelun voi suorittaa sekä Suomessa että ulkomailla. Harjoitteluympäristöksi soveltuvat esimerkiksi terveyskeskukset, alue- ja keskussairaalat, yliopistolliset sairaalat sekä vastaavat yksityiset palveluntuottajat, joissa opiskelija pääsee harjoittelemaan sisätautien tai kirurgisen hoitotyön parissa. Harjoittelun voi suorittaa osittain Diakonia-ammattikorkeakoulun hankkeissa ja projekteissa. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2015a.)

Neljännellä lukukaudella ovat sekä vanhusten hoitotyön kliininen harjoittelu/kotisairaanhoidon harjoittelu, että mielenterveyden edistämisen ja päihdehoitotyön harjoittelu, jotka opiskelija voi suorittaa sekä Suomessa että ulkomailla. Harjoittelupaikoiksi ensimmäiseen harjoitteluun soveltuvat hoito- ja palvelutalot, päivätoimintakeskukset, kotihoito, palvelutoimintayksiköt, kotisairaanhoido, terveyskeskukset, alue- ja keskussairaalat, yliopistolliset sairaalat sekä vastaavat yksityiset palveluntuottajat. Harjoitteluun kuuluu kotikäyntityötä. Osan harjoittelusta voi suorittaa Diakonia-ammattikorkeakoulun hankkeissa ja projekteissa. Toisen harjoittelun voi suorittaa terveyskeskuksessa, alue- ja keskussairaalaissa, yliopistollisessa sairaalassa sekä yksityisen palveluntuottajan alaisuudessa, edellyttäen että harjoittelupaikassa on mielenterveys- ja päihdeharjoitteluun soveltuvia asiakkaita. Harjoittelupaikaksi soveltuvat avohoitopalvelut ja päivätoimintakeskukset, asiakkaiden tai potilaiden kotihoito ja palvelutoiminta sekä kotisairaanhoido. Diakonia-ammattikorkeakoulun hankkeet ja projektit soveltuvat osittain harjoittelupaikaksi. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2015a.)

Viidennellä lukukaudella opiskelijat suuntaavat lasten, nuorten ja perheiden hoitotyön kliiniseen harjoitteluun, jonka voi suorittaa sekä Suomessa että ulkomailla. Harjoittelun voi suorittaa terveyskeskuksessa, alue- ja keskussairaalaissa, yliopistollisessa sairaalassa sekä yksityisen palveluntuottajan alaisuudessa, edellyttäen että asiakaskunta koostuu lapsista, nuorista tai perheistä. Harjoitteluympäristöksi käyvät perheneuvolat, perhekeskukset, lapsiperheiden palvelukeskukset, lastensuojelulaitokset sekä lasten ja nuorten vammaispalvelut. Harjoittelun voi suorittaa osaksi kotikäyntityönä, sekä Diakonia-ammattikorkeakoulun hankkeissa ja projekteissa. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2015a.)

Viidennellä lukukaudella on erityistuen tarpeessa olevien terveyden edistämisen harjoittelu. Harjoittelun voi suorittaa toimintaympäristössä, jossa harjoittelun osaamisen tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Harjoittelupaikaksi soveltuvat vammaispalvelut, lastensuojelu- ja perhetyötoiminta, työttömien ja asunnottomien parissa tehtävä työ, maahanmuuttajatyö, kotikäyntityö, asiakasvastaavatyö ja palvelutoiminta. Harjoitteluun soveltuvat terveyskeskukset, alue- ja keskussairaalat, yliopistolliset sairaalat ja yksityiset palveluntuottajat. Diakonia-ammattikorkeakoulun hankkeet ja projektit soveltuvat osittain harjoittelun suorittamiseen. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2015a.)

Kuudennella lukukaudella opiskelijat menevät hoitotyön asiantuntijuuden harjoitteluun. Harjoittelu suoritetaan toimintaympäristössä, jossa harjoittelun osaamisen tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Harjoittelun voi suorittaa päivystyksessä, poliklinikoilla sekä anestesia- ja tehohoitotyön osastoilla. Diakonia-ammattikorkeakoulun hankkeet ja projektit soveltuvat osittain harjoittelun suorittamiseen. Opiskelija suorittaa missä tahansa vaiheessa opintojaan vaihtoehtoiset syventävät opinnot, johon sisältyy maksimissaan 15 opintopisteen laajuinen harjoittelu. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2015a.)

2.3 Oppimispäiväkirja osaamisen arvioinnin tukena

Oppimispäiväkirja on kuin kaveri, jolle opiskelija voi jakaa kokemuksia ja tunteuksia harjoittelun aikana. Oppimispäiväkirjan avulla voi seurata opiskelijan kehittymistä koko koulutuksen ajan. Itsearvioinnin tärkein tehtävä on omien oppimistavoitteiden laadun määrittely, eli kuvata minkälaista oppimisen laatua opiskelija itseltään vaatii. Opiskelija määrittelee harjoitteluun itselleen henkilökohtaiset tavoitteet, jotka voivat liittyä hoitotoimenpiteiden osaamiseen, teoretiedon omaksumiseen, sekä tietoon ihmisistä ja sairauksista. (Leino-Kilpi 1993, 93–95.) Opiskelijat kirjoittavat oppimispäiväkirjaan omista tavoitteistaan ja kokemuksistaan, sekä positiivisista ja negatiivisista oppimiskokemuksista. Oppimispäiväkirjaan voi kirjoittaa itsearviointia, ja pohtia omaa tulevaa ammatillista roolia. (Sipilä 2003, 28–29, 31.)

Ahtiainen (2000, 3) toteaa tutkimuksessaan, että opiskelijat kokevat tarvitsevansa selkeitä kirjallisia ohjeita oppimispäiväkirjan pitämiseen, ohjaavia kysymyksiä kirjoittamisen avuksi, sekä jatkuvaa ohjausta käytännön harjoittelun aikana. Yleisimpinä ongelmi-

na oppimispäiväkirjan pitämisessä pidetään ajan ja henkilökohtaisten resurssien puutetta. Opiskelijat kokevat oppimispäiväkirjan auttavan reflektiivisen ajattelun kehittymisessä, hoitotyön oppimisessa, sekä persoonallisen ja ammatillisen kasvun arvioinnissa. Osa opiskelijoista kokee oppimispäiväkirjan pitämisen olevan vaikeaa (Sipilä 2003, 26).

Mölsän (2000, 30–31) tutkielmaan pohjautuen, ohjaajista yli puolet kokevat opetusta ohjaavien tavoitteiden olevan oleellisia hyvän hoidon oppimisen kannalta. Ohjaajista puolet ovat sitä mieltä, että opiskelijoilla on usein ongelmia tavoitteiden laatimisessa. Neljäsosa ohjaajista kokee, että opiskelijoilla on usein ongelmia tavoitteiden laatimisessa. Suurin osa ohjaajista kokee opiskelijoiden omien tavoitteiden auttavan heitä ohjaustehtävässään.

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tuottaa opiskelijan oppimispäiväkirja harjoitteluun. Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Oulun yliopistollisen sairaalan kanssa. Tämä oppimispäiväkirja on tehty Oulun yliopistolliseen sairaalaan harjoitteluun meneville terveysalan opiskelijoille. Opinnäytetyön tavoite oli kehittää opiskelijan kliinisen harjoittelun ohjausta.

4 OPPIMISPÄIVÄKIRJAN TUOTTEISTAMISPROSESSI

Oppimispäiväkirjan tuotteistamisprosessi koostuu viidestä eri osiosta. Ensimmäisenä tunnustetaan kehittämistarve. Oppimispäiväkirja todettiin tarpeelliseksi työvälineeksi opiskelijan harjoitteluun. Toinen vaihe oli ideointi ratkaisujen löytämiseksi. Opinnäytetyön tekijä ja yhdyshenkilöt suunnittelivat oppimispäiväkirjan sisältöä ja toteutusta. Kolmas vaihe oli tuotteen luonnostelu. Oppimispäiväkirjan luonnos suunniteltiin yhteistyössä yhdyshenkilöiden kanssa. Neljäs vaihe oli kehittäelyvaihe, jolloin opiskelijat käyttivät oppimispäiväkirjaa harjoittelussaan, ja siitä kerättiin palautetta. Viides vaihe eli viimeistely sisälsi oppimispäiväkirjan yksityiskohtien hiomista, käyttöohjeen laadinnan, sekä päivittämisen ja jakelun suunnittelun. (Jämsä & Manninen 2000, 28.) Opinnäytetyön yhdyshenkilöt auttoivat tarvittaessa koko tuotteistamisprosessin ajan, ja olivat konsultoitavissa.

4.1 Toimintaympäristö

Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Oulun yliopistollisen sairaalan kanssa. Yhdyshenkilöinä toimivat lasten ja naisten-, medisiinisen-, sekä operatiivisen tulosalueen opetuskoordinaattorit. Oulun yliopistollinen sairaala huolehtii Pohjois-Pohjanmaan alueen erikoissairaanhoidosta ja Pohjois-Suomen erityistason sairaanhoidosta, johon kuuluvat kaikki lääketieteen erikoissalat (Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri 2016b). Oppimispäiväkirja on suunniteltu Oulun yliopistolliseen sairaalaan harjoitteluun meneville sairaanhoitajaopiskelijoille. Jatkossa sitä voi käyttää muut terveydenhuollon alan opiskelijat muissa harjoittelupaikoissa, jos se soveltuu tarkoitukseen.

Oppilaitokset ohjeistavat opiskelijoita oppimispäiväkirjan käyttämisessä, joten eri kouluista tulevilla opiskelijoilla on erilaisia oppimispäiväkirjoja käytössään harjoittelussa. Osa opiskelijoista kirjoittaa vihkoon, miten he kokevat suoriutuneensa harjoittelussa. Toiset keräävät ohjaajilta pelkästään palautetta. Oppimispäiväkirjan käyttötapoja on lähes yhtä paljon kuin opiskelijoitakin.

Opinnäytetyön tekijä otti keväällä 2015 yhteyttä Oulun yliopistollisen sairaalan opetuskoordinaattoreihin, ja kertoi opinnäytetyöideastaan. Opetuskoordinaattorit kokivat oppimispäiväkirjan hyödylliseksi, joten opinnäytetyötä alettiin tekemään yhteistyössä.

4.2 Oppimispäiväkirjan suunnittelu

Oppimispäiväkirjan ideointi aloitettiin keväällä 2015. Kirjallisuuteen perehtyminen ja asiantuntijatiedon hankinta auttavat tuotteen laadun varmistamisessa (Jämsä & Manninen 2000, 50). Opinnäytetyöprosessi alkoi lähteiden etsimisellä, ja teoreettiseen viitekehukseen perehtymällä. Tuotteen luonnostelu alkaa siitä, kun on tehty päätös millainen tuote on aikomus suunnitella ja valmistaa (Jämsä & Manninen 2000, 43). Oppimispäiväkirjan luonnos tehtiin keväällä 2015, johon yhdyshenkilöt antoivat muutamia korjaus ehdotuksia.

Asiantuntijat osaavat esittää ideoita tuotekehityksen eri vaiheiden tekemiseen (Jämsä & Manninen 2000, 50). Opinnäytetyön tekijä ja asiantuntijoina toimineet yhdyshenkilöt tapasivat syksyllä 2015 kaksi kertaa oppimispäiväkirjan ideointia ja toteuttamista varten. Yhdessä sovittiin, että oppimispäiväkirjan koekäyttäjiksi valitaan Diakoniaammattikorkeakoulun opiskelijoita, jotka ovat menossa suorittamaan kliinisen harjoittelun Oulun yliopistolliseen sairaalaan. Opinnäytetyön tekijä selvitti tässä vaiheessa vartenotettavat koekäyttäjryhmät.

Opinnäytetyön suunnitelma valmistui marraskuussa 2015, jonka jälkeen opinnäytetyölle haettiin tutkimuslupa Oulun yliopistolliselta sairaalalta. Sen lisäksi täytettiin Diakoniaammattikorkeakoulun ja Oulun yliopistollisen sairaalan välinen yhteistyösopimus ja tekijänoikeuslomake. Kun tutkimuslupa oli saatu, voitiin tehdä lopullinen päätös, mitkä opiskelijaryhmät valitaan oppimispäiväkirjan koekäyttäjiksi. Opinnäytetyön aikataulun puitteissa kaksi opiskelijaryhmää olivat soveltuvia koekäyttäjiksi.

4.3 Oppimispäiväkirjan toteutus

Opinnäytetyön tekijä oli saanut hyvää palautetta omissa harjoitteluissa käyttämästään oppimispäiväkirjasta. Oppimispäiväkirjan luonnos työstettiin sen pohjalta keväällä 2015. Tuotetta luonnosteltaessa on hyvä selvittää yhteistyötahojen näkemykset ja ehdotukset (Jämsä & Manninen 2000, 48). Opinnäytetyön yhdyshenkilöt antoivat muutamia korjausehdotuksia, jotka opinnäytetyön tekijä toteutti ennen oppimispäiväkirjan koe-käyttöä.

Oppimispäiväkirja tehtiin Word -tekstinkäsittelyohjelmalla ja se on A5-kokoinen. Oppimispäiväkirjan ulkoasusta haluttiin tehdä yksinkertainen ja selkeä, jotta sitä on helppo käyttää. Oppimispäiväkirja jäsenneltiin loogisesti, ja siihen pyrittiin sisällyttämään vain tarpeelliset asiat. Oppimispäiväkirjan kirjasinkoko ja riviväli vaihtelee siten, että ulkoasu näyttää mahdollisimman siistiltä, ja oppimispäiväkirjaa on helppo täyttää.

Oppimispäiväkirjan luonnokseen sisältyi kansilehti, jossa oli tila opiskelijan nimelle. Toisella sivulla oli ohjeistus, miten oppimispäiväkirjaa voi käyttää. Kolmannelle sivulle pystyi täyttämään harjoittelun tiedot; harjoittelupaikka, harjoittelu-aika sekä ohjaajien nimet. Sen jälkeen oli muutama sivu tilaa opiskelijan henkilökohtaisille tavoitteille. Tarkoitus oli laittaa rasti ruutuun, kun tavoite koettiin toteutuneeksi.

Sen jälkeen alkoi varsinainen oppimispäiväkirja-osa, yksi sivu oli yksi harjoittelupäivä. Sivun vasempaan ylälaitaan sai täyttää päivämäärän, työvuoron, ohjaajan nimen sekä päivän tavoitteen. Sen jälkeen oli useita rivejä tilaa opiskelijan kuvaukselle työvuorosta ja itsearviointille, sekä perässä oli tilaa ohjaajan arvioinnille opiskelijan suoriutumisesta.

Oppimispäiväkirjan luonnos oli yksi Word -tiedosto. Tulostusasetuksista tuli valita kohta ”tulosta molemmille puolille, käännä sivut lyhyen reunan ympäri”. Tulostimesta tulostui valmis oppimispäiväkirja, joka taitettiin kahtia ja sivut kiinnitettiin toisiinsa nitomalla.

4.4 Oppimispäiväkirjan koekäyttö ja arviointi

Tuotteen kehittelyn eri vaiheissa tarvitaan palautetta ja arviointia, jolloin yksi parhaista keinoista on koekäyttää tuotetta sen valmistusvaiheessa. Koekäyttäjät voivat olla esimerkiksi tuotteen asiakkaita. (Jämsä & Manninen 2000, 80.) Oppimispäiväkirjan koekäyttäjiksi valittiin kaksi opiskelijaryhmää, jotka olivat menossa suorittamaan sairaanhoitajaopintoihin kuuluvan harjoittelun Oulun yliopistolliseen sairaalaan. Koekäyttäjät suorittivat harjoittelunsa sairaalan eri osastoilla. Osa opiskelijoista oli maahanmuuttaja-taustaisia. Opiskelijoille jaettiin tiedotteet tutkimukseen osallistumisesta (Liite 1 & Liite 2), kyselylomake (Liite 4) ja kirjekuori, johon heidän tuli sulkea täytetty kyselylomake. Ohjaajille oli myös tiedote tutkimukseen osallistumisesta (Liite 3), kyselylomake (Liite 5) ja kirjekuori.

Opinnäytetyön tekijä kävi koululla informoimassa sekä ensimmäisen että toisen koekäyttäjryhmän opiskelijoita opinnäytetyöstä, tutkimuksesta, ja oppimispäiväkirjan koekäytöstä. Opiskelijat saivat esittää asiaan liittyviä kysymyksiä, ja heille jaettiin oppimispäiväkirjat. Opiskelijat käyttivät oppimispäiväkirjaa itsenäisesti harjoittelunsa ajan.

Ohjaava opettaja kävi pitämässä ensimmäisen ryhmän opiskelijoille väliarvioinnin, jonka yhteydessä hän jakoi harjoittelun ohjaajille tiedotteet, kyselylomakkeet ja kirjekuoret. Opettaja keräsi ohjaajien kyselylomakekuoret loppuarvioinnin yhteydessä, ja opinnäytetyön tekijä kävi haastattelemassa opiskelijoita kerätäkseen palautetta oppimispäiväkirjasta. Palautteen keräämistavaksi valittiin lomakehaastattelu, jolla varmistettiin että palaute saataisiin mahdollisimman monelta opiskelijalta. Opiskelijat eivät puhuneet äidinkielenään suomea, joten he olisivat saattaneet jättää vastaamatta kyselylomakkeeseen jos olisivat kokeneet vastaamisen työlääksi. Sen jälkeen oppimispäiväkirjaan oli tarkoitus tehdä saadun palautteen perusteella muutoksia toista koekäyttäjryhmää varten, mutta muutositteat olivat niin pieniä, että alkuperäisestä ideasta poiketen niitä ei tehty.

Toisen ryhmän opiskelijoita ohjeistettiin vastaamaan kyselylomakkeeseen loppuarviointiin mennessä, ja kyselylomakkeet tuli palauttaa ohjaavalle opettajalle loppuarvioinnin yhteydessä. Opettaja ei saanut kaikkia kyselylomakekuoria loppuarvioinnin yhteydessä,

joten opinnäytetyön tekijä otti opiskelijoihin yhteyttä sähköpostitse, ja kyselylomakkeet pyydettiin palauttamaan opettajalle. Opinnäytetyön tekijä kävi noutamassa palautetut kyselylomakekuoret opettajalta.

Oppimispäiväkirjaa koekäyttäneet opiskelijat ja heidän harjoittelun ohjaajat arvioivat oppimispäiväkirjaa ja sen käyttöä vastaamalla kyselylomakkeeseen. Palautteen antamista helpottaa, kun rinnalla on entinen tuote tai ei tuotetta lainkaan (Jämsä & Manninen 2000, 80). Tässä tapauksessa opiskelijat olivat käyttäneet aiemmissa harjoiteluissa omaa oppimispäiväkirjaa, johon tuotetta voitiin verrata. Osa ohjaajista oli aiemmin ohjannut opiskelijoita, jotka olivat käyttäneet oppimispäiväkirjaa harjoittelussaan. Ohjaajat vertasivat tuotetta joko opiskelijoiden omiin oppimispäiväkirjoihin tai tilanteeseen jossa opiskelijalla ei ole oppimispäiväkirjaa lainkaan. Kyselylomakkeessa oli strukturoituja kysymyksiä, joista osaan oli lisätty avoin kysymys, jos vastaaja halusi tarkentaa vastauksiaan. Sen lisäksi lomakkeessa oli muutama avoin kysymys.

Oppimispäiväkirjaa koekäytti harjoittelussaan 11 opiskelijaa, jotka vastasivat kyselylomakkeeseen. Lähes kaikki (91 %) opiskelijat olivat pitäneet aiemmin oppimispäiväkirjaa harjoittelussaan. Kaikki (100 %) opiskelijat kokivat hyötynensä oppimispäiväkirjan käyttämisestä harjoittelussaan. Opiskelijoiden mielestä oppimispäiväkirja helpotti tavoitteiden suunnittelua ja seurantaa, sekä auttoi muistamaan mitä aiempina päivinä oli tehnyt ja oppinut.

Suurin osa (82 %) opiskelijoista ajatteli, että oppimispäiväkirjan käyttäminen auttoi heitä saavuttamaan harjoittelujaksolleen laatimat henkilökohtaiset tavoitteet. Kaikki (100 %) opiskelijat kokivat, että oppimispäiväkirjan käyttäminen oli helppoa. Käyttöä helpotti selkeä ja yksinkertainen ulkoasu sekä loogisuus. Kaikki (100 %) opiskelijat ajattelivat oppimispäiväkirjan käyttämisen edesauttaneen omaa ja ohjaajan yhteistyötä.

Osa opiskelijoista toivoi, että oppimispäiväkirjassa olisi enemmän tilaa opiskelijan itsearviointia ja ohjaajan palautetta varten. Yksi opiskelija toivoi taulukkoa, johon voisi täyttää työvuorot. Eräs opiskelija ajatteli, että opiskelijan kuvaus työvuorosta ja itsearviointi olisi hyvä olla erillisinä otsikoina, sillä itsearvioinnin kirjoittaminen saattoi helposti unohtua. Ohjaajan palautteeseen toivottiin erillistä kysymystä siitä, mitä opiskelija

voisi kehittää. Kaikki (100 %) opiskelijat käyttäisivät samanlaista oppimispäiväkirjaa myös tulevilla harjoitteluissaan.

Ohjaajien kyselylomakkeita palautui yhteensä 16 kappaletta. Alle puolet (37,5 %) vastaajista olivat aiemmin ohjanneet oppimispäiväkirjaa harjoittelussaan käyttänyttä opiskelijaa. 94 % ohjaajista ajatteli, että opiskelijan koekäyttämästä oppimispäiväkirjasta oli hyötyä niin opiskelijalle kuin ohjaajalle. Ohjaajien mielestä oli hyvä, että he näkivät oppimispäiväkirjasta opiskelijoiden laatimat henkilökohtaiset tavoitteet, ja niiden toteutumista oli helppo seurata. Ohjaajien mielestä opiskelijan arviointi helpottui oppimispäiväkirjan avulla. Kaikki (100 %) ohjaajat ajattelivat oppimispäiväkirjan käyttämisen olevan helppoa. Käyttöä helpotti selkeä ulkoasu ja jaottelu. Ohjaajan palautteelle koettiin olevan sopivasti tilaa.

Oppimispäiväkirjalta jäätin kaipaamaan muun muassa enemmän opiskelijan tekemää itsearviointia. Opiskelijat kirjoittivat usein mitä he olivat tehneet ja nähneet päivän aikana, mutta useat unohtivat kirjoittaa miten he itse kokivat onnistuneensa. Yksi ohjaajista toivoi, että oppimispäiväkirjasta näkisi myös koulun asettamat tavoitteet harjoittelujaksolle.

TAULUKKO 1. Yhteenvedo oppimispäiväkirjan arvioinnista.

4.5 Oppimispäiväkirjan viimeistely

Tuotteistamisprosessin loppuvaiheessa tuote viimeistellään koekäytöstä saadun palautteen ja kokemusten perusteella. Viimeistelyyn kuuluu yksityiskohtien hiomista, käyttöohjeiden laadinta, sekä jakelun ja päivittämisen suunnittelu. (Jämsä & Manninen 2000, 81.) Opinnäytetyön tekijä ja yhdyshenkilöt kävivät yhdessä läpi oppimispäiväkirjasta saadun palautteen, jonka perusteella päätettiin oppimispäiväkirjaan tehtävät muutokset.

Ensimmäisellä sivulla oleva käyttöohje tiivistettiin, ja siihen laitettiin tärkeimmät asiat oppimispäiväkirjan käyttöön liittyen. Alkuun laitettiin myös tila oppilaitoksen harjoittelujaksolle asettamille tavoitteille, sekä taulukko johon opiskelija voi täyttää työvuoronsa. Aiemmin ollut otsikko 'Opiskelijan kuvaus työvuorosta ja itsearviointi' jaettiin kahtia, ja 'Itsearviointi' laitettiin omaksi otsikoksi, jolloin opiskelija muistaisi paremmin kirjoittaa myös itsearviointia. Aiemmin ollut otsikko 'Ohjaajan arviointi' muutettiin 'Ohjaajan arviointi onnistumisesta ja kehittämiskohteet'. Ohjaajat antavat usein positii- vista palautetta, mutta eivät kirjoita missä opiskelija voisi kehittää osaamistaan.

Opiskelijat antoivat palautetta, että kirjoitustilaa saisi olla enemmän. Kirjoitustila päätettiin jättää siitä huolimatta ennalleen. On tärkeää oppia kirjoittamaan lyhyesti ja ytimekkäästi oleellisimmat asiat. Oppimispäiväkirjaan valittiin fontiksi cambria, joka on selkeä ja asiallinen. Diakonia-ammattikorkeakoulussa toimiva äidinkielen opettaja tarkasti valmiin oppimispäiväkirjan kieliasun. Oppimispäiväkirjaa tulee päivittää tulevaisuudessa, jotta se palvelisi käyttäjiään mahdollisimman hyvin. Vastuu päivittämisestä on Oulun yliopistollisella sairaalalla.

Valmis oppimispäiväkirja on Word -tiedosto, joka tulostetaan A4-kokoiselle paperille. Tulostusasetuksista tulee valita kohta "tulosta molemmille puolille, käännä sivut lyhyen reunan ympäri". Tulostaessa voi itse päättää, kuinka monta sivua tulostaa päivittäistä itsearviointia ja ohjaajan palautetta varten. Tulostimesta tulee valmis oppimispäiväkirja, joka taitetaan kahtia ja nidotaan itse kiinni. Oppimispäiväkirjaa suunniteltaessa ajateltiin, että se tulisi Oulun yliopistollisen sairaalan internetsivuille, josta opiskelija voisi tulostaa oppimispäiväkirjan itselleen. On kuitenkin mahdollista että oppimispäiväkirjaa painatetaan, ja sitä jaetaan harjoitteluun meneville opiskelijoille. Oppimispäiväkirjan jatkotyöstäminen jää Oulun yliopistolliselle sairaalalle.

5 POHDINTA

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tutkimuksellisten keinojen käyttö voi jäädä pintapuoliseksi, koska ensisijainen pyrkimys on saavuttaa idealle asetetut tavoitteet. Siksi arvioinnissa on syytä pohtia kriittisesti opinnäytetyön tekemisen mielekkyyttä, onnistumista ja keinoja, millä muilla tavoilla sen olisi voinut toteuttaa. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 154–155.)

Opinnäytetyön tarkoitus oli tuottaa oppimispäiväkirja opiskelijan harjoitteluun. Tavoitteena oli kehittää opiskelijan kliinisen harjoittelun ohjausta. Oppimispäiväkirjaa harjoittelussaan koekäyttäneet opiskelijat kokivat kaikki hyötyneensä oppimispäiväkirjan käyttämisestä. Myös ohjaajat kokivat pääsääntöisesti sekä opiskelijan että ohjaajan hyötyneen oppimispäiväkirjan käyttämisestä. Vähemmistö ohjaajista piti oppimispäiväkirjaa hyödyttömänä työvälineenä niin ohjaajalle kuin opiskelijalle. Kun oppimispäiväkirja tulee yleiseen käyttöön kaikille opiskelijoille jotka menevät harjoitteluun Oulun yliopistolliseen sairaalaan, todellinen hyöty tullaan näkemään vasta tulevaisuudessa.

Oppimispäiväkirjan koekäyttäjiksi oli aluksi valittu suuri opiskelijaryhmä, joka oli menossa suorittamaan syksyllä 2015 ensimmäisen harjoittelunsa Oulun yliopistolliseen sairaalaan. Opinnäytetyön suunnitelma ei kuitenkaan valmistunut siihen mennessä, eikä tutkimuslupaa voitu hakea, joten oppimispäiväkirjalle piti valita uudet koekäyttäjät. Seuraava varteenotettava opiskelijaryhmä aloitti harjoittelunsa joulukuussa, ja opiskelijoita oli niin vähän, että täytyi valita myös toinen koekäyttäjaryhmä. He aloittivat harjoittelunsa tammikuussa, joten kyselylomakkeista saadun palautteen analysoimiseen jäi vähemmän aikaa.

Oppimispäiväkirjaan oli tarkoitus tehdä muutoksia, kun ensimmäiseltä koekäyttäjärhytmältä oli saatu palautetta. Muutosehdotukset olivat kuitenkin niin pieniä, että muutokset päätettiin jättää tekemättä. Muutokset tehtiin sitten, kun toinenkin opiskelijaryhmä oli koekäyttänyt oppimispäiväkirjaa.

Aikataulut muuttuivat opinnäytetyön etenemisen ja tuotteistamisprosessin aikana suuntaan ja toiseen, mutta kokonaisuudessaan työ eteni hyvin aikataulussaan. Opinnäytetyön

tekeminen aloitettiin syksyllä 2015, eikä missään vaiheessa tullut kiire, joten opinnäytetyöprosessia sai työstää rauhassa.

Oppilaitokset muuttavat koulutuksiaan yhä enemmän verkkopainotteisiksi, ja vastuu oppimisesta jää opiskelijalle. Yhtä aikaa harjoittelun merkitys opiskelijalle muuttuu tärkeämmäksi. Harjoittelu on hieno mahdollisuus opiskelijalle päästä oppimaan ja näkemään uusia asioita osaavien ammattilaisten opastuksella. Opinnäytetyön tekijälle on suuri merkitys, jos opinnäytetyö parantaa jonkun opiskelijan harjoittelua, tai auttaa harjoittelun ohjaajaa työssään.

Jatkossa olisi mielenkiintoista tietää, ovatko opiskelijat ja ohjaajat kokeneet oppimispäiväkirjan käytöstä olleen hyötyä. Asiaa voitaisiin tutkia sitten, kun oppimispäiväkirjaa on käytetty pidemmän aikaa, ja ohjaajat alkavat hahmottamaan sen erot opiskelijan omaan vihkoon verrattuna.

5.1 Eettisyys

Koko opinnäytetyöprosessia linjaavat eettiset valinnat. Eettisyyttä alettiin pohtia jo opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa. Opinnäytetyölle hankittiin tutkimuslupa Oulun yliopistolliselta sairaalalta. Tutkimuslupa antoi opinnäytetyön tekijälle oikeuden suorittaa opinnäytetyöhön liittyvän kyselyn Oulun yliopistollisen sairaalan työntekijöille. Tutkimusaineisto kerättiin haastattelemalla ja kyselylomakkeilla, ja tutkimukseen osallistuville laadittiin tiedote tutkimukseen osallistumisesta. Tiedotteessa kerrottiin tutkimuksen tarkoitus ja siihen liittyvät hyödyt ja riskit. Sen lisäksi tiedotteessa käsiteltiin luottamuksellisuuteen, tietojen käsittelyyn ja niiden säilyttämiseen, sekä vapaaehtoisuuteen liittyvät asiat. Tiedotteessa oli myös opinnäytetyön tekijän yhteystiedot. Laillisesti sitova suostumus syntyy silloin, kun tutkittava suostuu osallistumaan tutkimukseen, vaikka kirjallista sopimusta ei allekirjoitettaisi. Tutkimuksesta informointi muodostaa suostumuksen sisällön. (Kuula 2006, 100.)

Kyselylomakkeeseen vastattiin nimettömänä. Opinnäytetyön tekijä on salassapitovelvollinen tutkimukseen liittyen. Haastateltujen opiskelijoiden lomakkeisiin ei laitettu merkintöjä, mistä opiskelijan olisi voinut tunnistaa. Opiskelijoille ja ohjaajille jaettiin

tiedote, kyselylomake ja kirjekuori, johon täytetty kyselylomake tuli sulkea. Koska ohjaavat opettajat toimittivat kirjekuoret opinnäytetyön tekijälle, oli tärkeää, että kyselylomakkeissa oleva tieto pysyi salassa matkan varrella. Kerätty tieto ja tutkimustulokset käsiteltiin luottamuksellisesti henkilötietolain edellyttämällä tavalla, ja siten että yksittäisiä tietoja ei pystytä tunnistamaan tutkimustuloksista. Opinnäytetyön tutkimuksessa kerättyä tietoa ei luovutettu ulkopuolisille henkilöille. Tulokset julkaistiin opinnäytetyössä siinä muodossa, että vastaajien henkilöllisyyttä ei pysty tunnistamaan. Tutkimustieto hävitettiin opinnäytetyön valmistuttua asianmukaisella tavalla. Tutkimukseen osallistuminen oli täysin vapaaehtoista. Osallistumisen sai keskeyttää missä vaiheensa tahansa syytä ilmoittamatta. Kieltäytyminen ei vaikuttanut opiskelijan harjoitteluun tai ohjaajan työhön. Tutkimustuloksista ei erikseen luvattu informoida tutkittavia, mutta valmis opinnäytetyö on kaikkien saatavilla toukokuussa 2016.

Opinnäytetyölle suunniteltiin tarkka aikataulu. Kun aikatauluun tuli muutoksia, opinnäytetyön tekijä ilmoitti siitä mahdollisimman hyvissä ajoin yhdyshenkilöille. Eettisyys näkyi esimerkiksi aikataulujen noudattamisessa, ja suunnitelman huolellisessa toteuttamisessa. Opinnäytetyön tekijä piti yhdyshenkilöt ajan tasalla opinnäytetyön etenemisestä, ja konsultoi heitä tarvittaessa. Epärehellisyyttä on vältetty tutkimuksen kaikissa vaiheissa. Siihen kuuluvia periaatteita ovat, että toisten tekstiä ei plagioida, tuloksia ei yleistetä kritiikittömästi, eikä niitä sepitetä tai kaunistella. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 25–26.)

Koska kyseessä on tuote, sisältö valittiin eettisyys huomioiden, sillä sisältö ei saa loukata ketään. Opinnäytetyön yhteistyötahot allekirjoittivat tekijänoikeuslomakkeen ja yhteistyösopimuksen. Tekijänoikeussuoja syntyy itsestään ja on voimassa siihen asti, että tekijän kuolemasta on kulunut 70 vuotta (Jämsä & Manninen 2000, 99). Tekijänoikeudet luovutettiin Oulun yliopistolliselle sairaalalle ja heillä on tulevaisuudessa lupa muokata ja päivittää oppimispäiväkirjaa, jotta se palvelee käyttäjiään mahdollisimman hyvin.

5.2 Luotettavuus

Opinnäytetyö on suunniteltu ja toteutettu kokonaisuudessaan huolellisesti, hyvää yleis-kieltä ja asiatyyliä käyttäen. Ne ovat tieteellisen ilmaisutavan perusta (Hirsjärvi ym. 2009, 290). Opinnäytetyön ilmaisussa on pyritty sujuvaan, selvään, havainnolliseen ja tiiviiseen tekstiin, kielioppi huomioon ottaen. Osallistuvat saavat luotettavan kuvan opinnäytetyöstä ja tutkimukseen osallistumisesta, kun tiedote ja kyselylomakkeet ovat huolellisesti laadittuja.

Opinnäytetyön tekijä informoi opinnäytetyön tutkimukseen osallistuvia ennen tutkimuksen alkua. Näin varmistettiin, että opiskelijat osaavat käyttää oppimispäiväkirjaa ja vastata kyselylomakkeeseen, sekä palauttaa lomakekuoret asianmukaisesti. Sillä pyrittiin saamaan luotettavuutta vastauksiin.

Tutkimustoiminnan perustehtävä on tuottaa luotettavaa informaatiota. Luotettavuus tarkoittaa sitä, että informaatio on perusteltu kriittisesti. (Pietarinen 2002, 59.) Kirjallisuuden valinnassa on käytetty harkintaa, eli lähdekritiikkiä. Luotettavuutta lisäävät kirjoittajan tunnettuus ja arvostettuus, lähteen ikä ja lähdetiedon alkuperä, lähteen uskottavuus, kustantajan asema ja vastuu, sekä totuudellisuus ja puolueettomuus (Hirsjärvi ym. 2009, 113–114). Opinnäytetyön aihetta ei ole tutkittu kovin laajasti, joten lähdemateriaalia oli niukasti saatavilla. Opiskelijaohjaukseen liittyen löytyi enemmän lähdemateriaalia, kuin oppimispäiväkirjoihin liittyen. Osa lähteistä on melko vanhoja, sillä uudemmaa materiaalia ei ole tehty. Vanhojen tutkimuksien avulla saatu tieto on kuitenkin käytökelpoista edelleen.

LÄHTEET

Ahtiainen, Virpi 2000. Terveysalan opiskelijoiden kokemuksia saamastaan ohjauksesta oppimispäiväkirjan pitämisessä käytännön harjoittelussa. Kuopion yliopisto. Hoitotieteen laitos. Terveystieteiden opettajan koulutus. Tutkielma.

Ammattikorkeakoululaki 2014/932. Viitattu 16.9.2015.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>

Diakonia-ammattikorkeakoulu 2015a. Sairaanhoidajan harjoittelupolku. Viitattu 16.9.2015.
http://www.diak.fi/opiskelu/harjoittelu/Documents/OPS15%20harjoittelupolku_sairaanhoidaja_19.2%20ap.docx

Diakonia-ammattikorkeakoulu 2015b. Opetussuunnitelma. Sairaanhoidaja (AMK). Viitattu 16.9.2015.
<http://www.diak.fi/hakijalle/Hakeminen%20koulutukseen/Koulutusohjelmat/Documents/Sairaanhoidaja%20A5%20ops%202015.pdf>

Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto 2005. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY. Viitattu 16.9.2015. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:255:0022:0142:fi:PDF>

Hintikka, Mirja 2002. Hoitotyön opiskelijoiden pelot ensimmäisessä kliinisessä harjoittelussa. Tampereen yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Jämsä, Kaisa & Manninen, Elsa 2000. Osaamisen tuotteistaminen sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Koponen, Tarja 2009. Hoitotyön opiskelijoiden ohjaaminen ohjatussa harjoittelussa – kyselytutkimus mentoreille. Kuopion yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Kuula, Arja 2006. Tutkimusetiikka. Tampere: Vastapaino.

Leino-Kilpi, Helena 1993. Oppimispäiväkirja itsearvioinnin tukena. Opetushallitus. Ammatillisen koulutuksen linja. Loppuraportti.

Mölsä, Kirsi 2000. Sairaanhoidajaopiskelijan käytännön opiskelun ohjaus ohjaajan näkökulmasta. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri 2016a. Opiskelijoille. Viitattu 16.5.2016.
<https://www.ppsHP.fi/opiskelijoille>

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri 2016b. Osastot ja poliklinikat. Viitattu 16.5.2016.
http://www.ppsHP.fi/kanavat/osastot_ja_poliklinikat

Ojanen, Sinikka 2006. Ohjauksesta oivallukseen. Helsinki: Yliopistopaino.

Opetusministeriö 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Viitattu 16.9.2015.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf?lang=fi>

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri 2014. PPSHP Yleisesite (suomi). Viitattu 16.9.2015.
https://www.ppsHP.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/npp/embeds/33623_PPSHP_yleisesite_suomi.pdf

Sipilä, Sari 2003. OPPIMISPÄIVÄKIRJA - tiedon lähteenä. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. PRO FORMA DIDACTICA.

Vilkkä, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: kustannusosakeyhtiö Tammi.

LIITE 1: Tiedote tutkimukseen osallistuvalla opiskelijalle (haastattelu)

TUTKIMUKSEEN OSALLISTUVALLE TIEDOTE

(Versio 1, 11.11.2015)

Tutkimuksen nimi: Opiskelijan oppimispäiväkirja harjoittelussa

Tutkimuksen tarkoitus

Teitä pyydetään osallistumaan tutkimukseen, jonka tarkoituksena on tuottaa opiskelijan oppimispäiväkirja harjoitteluun. Olemme arvioineet, että sovellette tutkimukseen, koska olette menossa suorittamaan kliinisen harjoittelun Oulun yliopistolliseen sairaalaan. Olemme valinneet Teidät osallistumaan tutkimukseen, sillä harjoitteluajankohtanne sopii opinnäytetyön aikatauluun. Tutkimukseen osallistuvien lukumäärä on noin 15-20.

Tutkimuksen kulku

Tutkimus kestää Oulun yliopistollisessa sairaalassa suoritettavan kliinisen harjoittelunne ajan. Ennen harjoittelun alkua Teille jaetaan oppimispäiväkirjat, sekä ohjeistetaan miten oppimispäiväkirjaa voi käyttää. Oppimispäiväkirja on käytössä koko harjoittelun ajan. Harjoittelun lopussa Teillä on loppuarviointi, ja loppuarvioinnin jälkeen tutkimuksen tekijä pitää Teille haastattelun oppimispäiväkirjan käyttökokemuksiin liittyen. Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu Teille kuluja, eikä siitä makseta palkkiota.

Tutkimukseen liittyvät hyödyt ja riskit

On mahdollista, että tähän tutkimukseen osallistumisesta ei ole Teille hyötyä. Tutkimus saattaa kuitenkin auttaa Teitä harjoittelussanne käyttäessänne oppimispäiväkirjaa. Tutkimukseen osallistuminen vie aikaanne kun käytätte oppimispäiväkirjaa, sekä osallistutte lopuksi haastatteluun liittyen oppimis-

päiväkirjan käyttökokemuksiin. Tutkimukseen osallistumisen ei ole tarkoitus aiheuttaa Teille kohtuuttomasti lisätyötä.

Luottamuksellisuus, tietojen käsittely ja säilyttäminen

Tutkimukseen osallistutaan nimettömänä, ja tutkija on salassapitovelvollinen. Kaikkia Teistä kerättyä tietoa ja tutkimustuloksia käsitellään luottamuksellisesti henkilötietolain edellyttämällä tavalla, ja siten että yksittäisiä tietojanne ei pystytä tunnistamaan tutkimustuloksista. Jos osallistumisenne tutkimukseen jostain syystä keskeytyy, keskeyttämiseen mennessä kerättyjä tietoja käytetään osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksessa kerättyä tietoa ei luovuteta ulkopuolisille henkilöille. Tutkimustulokset julkaistaan opinnäytetyössä siinä muodossa, että vastaajien henkilöllisyyttä ei pysty tunnistamaan. Tutkimustieto hävitetään opinnäytetyön valmistuttua asianmukaisella tavalla.

Vapaaehtoisuus

Osallistuminen tähän tutkimukseen on täysin vapaaehtoista. Voitte kieltäytyä osallistumasta, keskeyttää osallistumisenne tai peruuttaa suostumuksenne syytä ilmoittamatta milloin tahansa. Kieltäytymisenne, osallistumisen keskeyttäminen tai suostumuksen peruuttaminen eivät vaikuta mitenkään harjoitteluunne tai opintoihinne nyt tai tulevaisuudessakaan. Tutkimustuloksista ei informoida tutkittavia. Valmis tutkimus ja opinnäytetyö on saatavilla halutessanne toukokuussa 2016.

Tutkimuksesta vastaavan tutkijan yhteystiedot

Tutkijana toimii:

Hanna Launonen, sairaanhoitajaopiskelija

Diakonia-ammattikorkeakoulu

LIITE 2: Tiedote tutkimukseen osallistuvalla opiskelijalle (kysely)

TUTKIMUKSEEN OSALLISTUVALLE TIEDOTE

(Versio 1, 11.11.2015)

Tutkimuksen nimi: Opiskelijan oppimispäiväkirja harjoittelussa

Tutkimuksen tarkoitus

Teitä pyydetään osallistumaan tutkimukseen, jonka tarkoituksena on tuottaa opiskelijan oppimispäiväkirja harjoitteluun. Olemme arvioineet, että sovellette tutkimukseen, koska olette menossa suorittamaan kliinisen harjoittelun Oulun yliopistolliseen sairaalaan. Olemme valinneet Teidät osallistumaan tutkimukseen, sillä harjoitteluajankohtanne sopii opinnäytetyön aikatauluun. Tutkimukseen osallistuvien lukumäärä on noin 15-20.

Tutkimuksen kulku

Tutkimus kestää Oulun yliopistollisessa sairaalassa suoritettavan kliinisen harjoittelunne ajan. Ennen harjoittelun alkua Teille jaetaan oppimispäiväkirjat, sekä ohjeistetaan miten oppimispäiväkirjaa voi käyttää. Oppimispäiväkirja on käytössä koko harjoittelun ajan. Pyydämme Teitä ystävällisesti vastaamaan oppimispäiväkirjan käyttökokemuksiin liittyvään kyselylomakkeeseen loppuarviointinne mennessä. Vastattuanne kyselyyn voitte sulkeasen saamaanne kirjekuoreen. Ohjaava opettaja kerää sekä Teidän että harjoittelunne ohjaajan/ohjaajien kyselylomakkeet loppuarviointinne yhteydessä, ja toimittaa ne tutkimuksesta vastaavalle tutkijalle. Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu Teille kuluja, eikä siitä makseta palkkiota.

Tutkimukseen liittyvät hyödyt ja riskit

On mahdollista, että tähän tutkimukseen osallistumisesta ei ole Teille hyötyä. Tutkimus saattaa kuitenkin auttaa Teitä harjoittelussanne käyttäessänne oppimispäiväkirjaa. Tutkimukseen osallistuminen vie aikaanne kun käytätte oppimispäiväkirjaa, sekä täytätte kyselylomakkeen oppimispäiväkirjan käyttökokemuksiin liittyen. Tutkimukseen osallistumisen ei ole tarkoitus aiheuttaa Teille kohtuuttomasti lisätyötä.

Luottamuksellisuus, tietojen käsittely ja säilyttäminen

Tutkimukseen osallistutaan nimettömänä, ja tutkija on salassapitovelvollinen. Kaikkia Teistä kerättyä tietoa ja tutkimustuloksia käsitellään luottamuksellisesti henkilötietolain edellyttämällä tavalla, ja siten että yksittäisiä tietojanne ei pystytä tunnistamaan tutkimustuloksista. Jos osallistumisenne tutkimukseen jostain syystä keskeytyy, keskeyttämiseen mennessä kerättyjä tietoja käytetään osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksessa kerättyä tietoa ei luovuteta ulkopuolisille henkilöille. Tutkimustulokset julkaistaan opinnäytetyössä siinä muodossa, että vastaajien henkilöllisyyttä ei pysty tunnistamaan. Tutkimustieto hävitetään opinnäytetyön valmistuttua asianmukaisella tavalla.

Vapaaehtoisuus

Osallistuminen tähän tutkimukseen on täysin vapaaehtoista. Voitte kieltäytyä osallistumasta, keskeyttää osallistumisenne tai peruuttaa suostumuksenne syytä ilmoittamatta milloin tahansa. Kieltäytymisenne, osallistumisen keskeyttäminen tai suostumuksen peruuttaminen eivät vaikuta mitenkään harjoitteluunne tai opintoihinne nyt tai tulevaisuudessakaan. Tutkimustuloksista ei informoida tutkittavia. Valmis tutkimus ja opinnäytetyö on saatavilla halutessanne toukokuussa 2016.

Tutkimuksesta vastaavan tutkijan yhteystiedot

Tutkijana toimii:

Hanna Launonen, sairaanhoitajaopiskelija

Diakonia-ammattikorkeakoulu

LIITE 3: Tiedote tutkimukseen osallistuvalla ohjaajalle (kysely)

TUTKIMUKSEEN OSALLISTUVALLE TIEDOTE

(Versio 1, 11.11.2015)

Tutkimuksen nimi: Opiskelijan oppimispäiväkirja harjoittelussa

Tutkimuksen tarkoitus

Teitä pyydetään osallistumaan tutkimukseen, jonka tarkoituksena on tuottaa opiskelijan oppimispäiväkirja harjoitteluun. Olemme arvioineet, että sovellette tutkimukseen, koska toimitte ohjaajana tutkimukseen valitsemani Dia-konia-ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijan kliinisessä harjoittelussa. Tutkimukseen osallistuvien lukumäärä on noin 15-20.

Tutkimuksen kulku

Tutkimus kestää opiskelijanne Oulun yliopistollisessa sairaalassa suoritettavan kliinisen harjoittelun ajan. Opiskelijanne on saanut ohjeistuksen oppimispäiväkirjan käyttöä varten ennen harjoittelun alkua, ja oppimispäiväkirja on hänellä käytössä koko harjoittelun ajan. Saatte käyttää oppimispäiväkirjaa yhdessä opiskelijanne kanssa yhdessä sopimallanne tavalla, esimerkiksi kirjoittamalla palautetta ja arvioida, miten opiskelija on suoriutunut harjoittelunsa aikana. Pyydämme Teitä ystävällisesti vastaamaan oppimispäiväkirjan käyttökokemuksiin liittyvään kyselylomakkeeseen opiskelijanne loppuarviointiin mennessä. Vastattuanne kyselyyn voitte sulkea sen saamaanne kirjekuoreen. Ohjaava opettaja kerää kyselylomakkeet loppuarvioinnin yhteydessä, ja toimittaa ne tutkimuksesta vastaavalle tutkijalle. Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu Teille kuluja, eikä siitä makseta palkkiota.

Tutkimukseen liittyvät hyödyt ja riskit

On mahdollista, että tähän tutkimukseen osallistumisesta ei ole Teille hyötyä. Tutkimus saattaa kuitenkin auttaa Teitä opiskelijan harjoittelun ohjauksessa. Tutkimukseen osallistuminen vie aikaanne kun käytätte oppimispäiväkirjaa, sekä täytätte kyselylomakkeen oppimispäiväkirjan käyttökokeuksiin liittyen. Tutkimukseen osallistumisen ei ole tarkoitus aiheuttaa Teille kohtuuttomasti lisätyötä.

Luottamuksellisuus, tietojen käsittely ja säilyttäminen

Tutkimukseen osallistutaan nimettömänä, ja tutkija on salassapitovelvollinen. Kaikkia Teistä kerättyä tietoa ja tutkimustuloksia käsitellään luottamuksellisesti henkilötietolain edellyttämällä tavalla, ja siten että yksittäisiä tietojanne ei pystytä tunnistamaan tutkimustuloksista. Jos osallistumisenne tutkimukseen jostain syystä keskeytyy, keskeyttämiseen mennessä kerättyjä tietoja käytetään osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksessa kerättyä tietoa ei luovuteta ulkopuolisille henkilöille. Tutkimustulokset julkaistaan opinnäytetyössä siinä muodossa, että vastaajien henkilöllisyyttä ei pysty tunnistamaan. Tutkimustieto hävitetään opinnäytetyön valmistuttua asianmukaisella tavalla.

Vapaaehtoisuus

Osallistuminen tähän tutkimukseen on täysin vapaaehtoista. Voitte kieltäytyä osallistumasta, keskeyttää osallistumisenne tai peruuttaa suostumuksenne syytä ilmoittamatta milloin tahansa. Kieltäytymisenne, osallistumisen keskeyttäminen tai suostumuksen peruuttaminen eivät vaikuta mitenkään opiskelijan harjoitteluun tai työhönne nyt tai tulevaisuudessakaan. Tutkimustuloksista ei informoida tutkittavia. Valmis tutkimus ja opinnäytetyö on saatavilla halutessanne toukokuussa 2016.

Tutkimuksesta vastaavan tutkijan yhteystiedot

Tutkijana toimii:

Hanna Launonen, sairaanhoitajaopiskelija

Diakonia-ammattikorkeakoulu

LIITE 4: Kysely opiskelijoille

Kysely oppimispäiväkirjaa harjoittelussaan käyttäneille opiskelijoille.

Ympyröikää valitsemanne vaihtoehto tai kirjoittakaa vastauksenne sille varattuun tilaan.

TAUSTATIEDOT

1. Olen

- a. 1. vuoden opiskelija (1. – 2. lukukausi)
- b. 2. vuoden opiskelija (3. – 4. lukukausi)
- c. 3. vuoden opiskelija (5. – 6. lukukausi)
- d. 4. vuoden opiskelija (7. lukukausi)

2. Onko sinulla aiempaa hoitoalan koulutusta? Jos, niin mikä?

OPPIMISPÄIVÄKIRJAN KÄYTTÄMINEN HARJOITTELUSSA

3. Oletko pitänyt aiemmin oppimispäiväkirjaa harjoittelussasi?

- a. Kyllä
- b. En

Jos vastasit kyllä, pitäisitkö jatkossa mieluummin omaa oppimispäiväkirjaa, vai nyt koekäyttämääsi oppimispäiväkirjaa? Voit myös perustella vastauksesi.

4. Koetko, että oppimispäiväkirjan käyttämisestä oli sinulle hyötyä harjoittelussasi?

a. Kyllä

b. En

Miten hyödyit oppimispäiväkirjan käyttämisestä?

Jos et hyötynyt oppimispäiväkirjan käyttämisestä, mikä siihen oli syy?

5. Auttoiko oppimispäiväkirjan käyttäminen saavuttamaan itsellesi laatimat henkilökohtaiset tavoitteet harjoittelujaksolle?

a. Kyllä

b. Ei

Jos vastasit kyllä, miten oppimispäiväkirjan käyttäminen auttoi sinua saavuttamaan henkilökohtaiset tavoitteesi?

Jos vastasit ei, miten oppimispäiväkirjan käyttäminen voisi auttaa opiskelijaa saavuttamaan henkilökohtaiset tavoitteet?

6. Oliko oppimispäiväkirjan käyttäminen mielestäsi

a. helppoa?

b. vaikeaa?

Mikä oppimispäiväkirjan käyttämisestä teki helppoa tai vaikeaa?

7. Edesauttoiko oppimispäiväkirjan käyttäminen sinun ja ohjaajasi yhteistyötä?

a. Kyllä

b. Ei

8. Mitä hyvää käyttämässäsi oppimispäiväkirjassa oli?

9. Mitä jäit kaipaamaan käyttämältäsi oppimispäiväkirjalta?

10. Käyttäisitkö samanlaista oppimispäiväkirjaa tulevissa harjoitteluissasi?

a. Kyllä

b. En

Miksi käyttäisit / et käyttäisi?

11. Vapaa palaute.

Kiitos osallistumisestasi kyselyyn!

LIITE 5: Kysely ohjaajille

Kysely oppimispäiväkirjaa harjoittelussaan käyttäneiden opiskelijoiden ohjaajille.

Ympyröikää valitsemanne vaihtoehto tai kirjoittakaa vastauksenne sille varattuun tilaan.

TAUSTATIEDOT

1. Olen työskennellyt hoitoalalla
 - a. 0–5 vuotta
 - b. 6–15 vuotta
 - c. 16 vuotta tai kauemmin

2. Olen koulutukseltani
 - a. lähihoitaja / perushoitaja
 - b. sairaanhoitaja
 - c. joku muu, mikä?

OPPIMISPÄIVÄKIRJAN KÄYTTÄMINEN HARJOITTELUSSA

3. Oletko aiemmin ohjannut oppimispäiväkirjaa harjoittelussaan käyttävää opiskelijaa?
 - a. Kyllä
 - b. En

4. Koetko, että opiskelijan pitämästä oppimispäiväkirjasta oli hyötyä opiskelijalle?
 - a. Kyllä
 - b. En

5. Koetko, että opiskelijan pitämästä oppimispäiväkirjasta oli hyötyä ohjaajalle?

a. Kyllä

b. En

Miten opiskelija tai ohjaaja hyötyi oppimispäiväkirjan käyttämisestä?

Jos opiskelija tai ohjaaja ei hyötynyt oppimispäiväkirjan käyttämisestä, mikä siihen oli syy?

6. Oliko oppimispäiväkirjan käyttäminen mielestäsi

a. helppoa?

b. vaikeaa?

Mikä oppimispäiväkirjan käyttämisestä teki helppoa tai vaikeaa?

7. Mitä hyvää opiskelijan käyttämässä oppimispäiväkirjassa oli?

8. Mitä jäit kaipaamaan opiskelijan käyttämältä oppimispäiväkirjalta?

9. Suositteletko opiskelijoita käyttämään samanlaista oppimispäiväkirjaa tulevissa harjoituksissa?

a. Kyllä

b. En

Miksi suosittelet / et suosittele?

10. Vapaa palaute.

Kiitos osallistumisestasi kyselyyn!

OPPIMISPÄIVÄKIRJA

Opiskelija:

Harjoittelupaikka:

Hyvä opiskelija,

tämä oppimispäiväkirja on apuväline harjoitteluusi. Sen avulla suunnittelet harjoittelujaksosi henkilökohtaiset tavoitteet.

Tavoitteiden tulee pohjautua oman oppilaitoksen harjoittelujaksolle asettamiin osaamisvaatimuksiin.

Kirjoita päivittäin kuvaus työvuorosta ja arvioi miten olet suoriutunut. Pyydä myös ohjaajiltasi palautetta siitä, miten he arvioivat sinun onnistuneen sekä siitä, miten voit kehittää osaamistasi. Itsearviointiin ja ohjaajilta saadun palautteen avulla opit tunnistamaan vahvuutesi ja kehittämiskohteesi.

Itsearviointia kirjoittaessasi voit pohtia seuraavia kysymyksiä:

- Mitä minä haluan oppia?
- Miltä asiat minusta näyttävät ja tuntuvat?
- Missä minä onnistuin?
- Mikä pelottaa, mikä tuntuu vaikealta?
- Missä minun tulisi kehittyä, mitä minun tulisi oppia tai harjoitella?
- Miten hankin uutta tietoa?
- Miksi minun on vaikea oppia jokin asia?
- Miksi minun on helppo oppia jokin asia?
- Millaiseen ajatteluun ja arvoihin toimintani perustuu?

Onnea harjoitteluusi!

Harjoittelun ajankohta:

Harjoittelun ohjaaja(t) ja yhteystiedot:

Harjoittelun ohjaava opettaja ja yhteystiedot:

Osaston puhelinnumero:

Työvuorot:

	MA	TI	KE	TO	PE	LA	SU
Viikko 1							
Viikko 2							
Viikko 3							
Viikko 4							
Viikko 5							
Viikko 6							
Viikko 7							
Viikko 8							
Viikko 9							

Päivämäärä: _____

Aamuvuoro **Iltavuoro**

Yövuoro

Ohjaaja: _____

Päivän tavoite: _____

Opiskelijan kuvaus työvuorosta: _____

Opiskelijan itsearviointi: _____

Ohjaajan arviointi onnistumisesta ja kehittämiskohteet: _____

Muistiinpanoja:

OYS | OULUN
YLIOPISTOLLINEN
SAIRAALA

Opinnäytetyönä tehnyt:

Hanna Launonen, sairaanhoitajaopiskelija, Diakonia-ammattikorkeakoulu